

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון תשכג
ערב שבת קודש פ' אחרי, שבת הגדול
ה'תשס"ח

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה' "חיילי בית דוד" - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ק"ו שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ונ"ח שנה לנשיאותו

יחי אדוננו מורנו מלך המשיח לעולם ועד

מוקדש

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

מלך המשיח

מהרה יגלה אכיו"ר

לעילוי נשמת

הרבנית מרת לאה בת ר' אברהם אבלי ע"ה רייטשיק

אשת שדי"ר כ"ק רבותינו נשיאינו

הרה"ח הרה"ת ר' מנחם שמואל דוד הלוי ע"ה

ב"ר שמעון הלוי הי"ד רייטשיק

נלבי"ע ביום כ"ד מנחם-אב ה'תשס"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י

אנ"ש דלאס-אנדזעלעס, קאליפארניע

שיחיו

נדפס ע"י הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי זוג' מרת נחמה פייגא
וילדיהם: שולמית ובעלה הרה"ת דוד הלוי ובנם נתן הלוי ש' לאבקובסקי,
מאיר שלמה הלוי, חנה שרה, לוי יצחק הלוי וחווה מוסיא שיחיו שגלוב

משיח - מנחם שמו

בקשר עם יום הולדת אדמו"ר הצ"צ ביום הש"ק זה, הבאנו צילום מיוחד (מוקטן) מהגהת כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א על שיחת ש"פ ראה, אדר"ח אלול ה'תשכ"ה בה מדובר גם על הקשר דשמו של ה"צמח צדק" למשיח צדקנו

(השיחה נדפסה בלקוטי שיחות ח"ט ע' 288 ואילך)

און דורך דער דפוסה פון צ"צ'ס ספרים, און דורך נתינת הצדקה אויף דעם, (נוסף אויף גודל מעלת הצדקה ושכרה, און ווי געזאגט פריער, אז בשעת מען גיט נדבה ידו צאלט אס דער אויבערשטער אז מען זאל קענען געבן מתנת ידו), וועט מען זוכה זיין צום והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם, אז מען וועט זוכה זיין צו דער גאולה שלימה דורך משיח צדקנו, וואס מנחם שמו און

צמח שמו (דעם צ"צ'ס נאמען איז דאך "מנחם" - קעגן "צמח" און מענדל - חושבני) וואס דערפאר זיינע ספרים אנגערופן בשם "צמח צדק", יבוא ויגאלנו בקרוב ממש, און מען זאל קענען געבן מתנת ידו, וועט מען זוכה זיין צום והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם, וואס וועט זיין נאכדעם אז מען וועט זוכה זיין צו דער גאולה האמתית והשלימה דורך משיח צדקנו,

און דורך דער דפוסה פון צ"צ'ס ספרים - (וואס דאס וועט פארגרעסערן דעם לערנען וורתו, וואס דאן איז דאך שפתותיו דובבות), און דורך נתינת הצדקה אויף דעם, (נוסף אויך גודל מעלת הצדקה ושכרה, און ווי געזאגט פריער, אז בשעת מען גיט נדבת ידו צאלט אפ דער אויבערשטער אז מען זאל קענען געבן מתנת ידו), וועט מען זוכה זיין צום והקיצו ורננו שוכני עפר והוא בתוכם, וואס וועט זיין נאכדעם אז מען וועט זוכה זיין צו דער גאולה האמתית והשלימה דורך משיח צדקנו,

- הנני מביא את עבדי צמח, וואס מנחם שמו און צמח שמו (דעם צ"צ'ס נאמען איז דאך "מנחם" - חושבני ד"צמח", און מענדל - חושבני ד"צדק", וואס דערפאר האט מען זיינע ספרים אנגערופן בשם "צמח צדק"),

יבוא ויגאלנו בקרוב ממש, און מען וועט מקיים זיין יראה כל זכורך את פני ה"א גו' איש ממתנת ידו ככרכת ה"א אשר נתן לך.

ב"ה

3 דבר מלכות

הסיבה להתנגדות שהתעוררה לאחרונה לאמונה במשיח? / יום י' דחה"פ החשמ"ח

9 זמן הגאולה

היום ממש כל העולם מוכן כבר לגאולה / הזמן הנוכחי ופרשת השבוע באור הגאולה

12 המעשה הוא העיקר

כוחו של ילד המברך את ברכת "אשר גאלנו" בהגדה / הוראות למעשה בפועל

14 ניצוצות של משיח

בשמו מרומז ענין הכי גדול / לקט קטעים קצרים ופתגמים בעניני גאולה

15 כתב יד קודש

מע"ח - מנחם שמו / צילום מיוחד מהגהת הרב על קטע שיחה אחת הקשר דשמו של ה"צמח צדק" למשיח צדקנו

לזכות

החתן התמים חיים יהושע בן רחל דבורה

והכלה המהוללה מרת איידל בת אסתר שרה

זקלם

לרגל בואם בברית הנישואין בשעה טובה ומוצלחת

ביום ראשון, ח' ניסן ה'תשס"ח

י"ד ש"כנו בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה - זוהי תורת החסידות, ויזכו לקבל פני כ"ק אדמו"ר שליט"א משיח צדקנו תיכף ומיד ממש

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213 • טל': 646-544-5386
 סניף ארץ הקודש: רח' דב פרומר 24/5 קרית שמואל, מיקוד: 26501 • טל': 8715-770 (04)
 דואר אלקטרוני: chinuch@015.net.il • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

בשמו מרומז ענין הכי גדול

י"ג ניסן הוא יום ההילולא של הצמח-צדק, אשר, נוסף על כל הענינים שבזה, הנה לכל לראש, בשמו גופא – צמח צדק (ע"ש ספרו) – מרומז ענין הכי גדול: צמח צדק ה"ה ב' שמותיו של משיח צדקנו.

[. .] ועוד נקודה בזה: הצ"צ עסק בכמה ממאמריו בפרסום תוכן הענין ד"אחכה לו בכל יום שיבוא" (אם כי לא במלים אלו, אך באותו התוכן). – שיהי' לא רק "אחכה לו" – אלא ביאת משיח צדקנו בפועל.

[. .] ובפשוטות – שתיכף ומיד ממש מסיימים את הרגעים האחרונים של הגלות, ועומדים כבר ברגעים הראשונים של הגאולה, עוד בהיותנו בגלות, בזמן זה ובמקום זה, בברוקלין – עי"ז שמכניסים בגלות, את האל"ף ד"אלופו של עולם", (תיבת) הגלות עצמה נהפכת להיות במעמד ומצב של גאולה (גאולת).

(משיחת יום א', י"ג ניסן ה'תש"נ – אחר תפלת שחרית - בלתי מוגה)

הנה זה צמח והנה זה צדק – ב' שמותיו של משיח

ויה"ר שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר", ובעל ההילולא די"ג ניסן עמהם, וכיון שכן, הרי, כשיתעוררו שאלות בלימוד תורתו, או כשירצו להבין בתוספת ביאור, יוכלו לברר אצל בעל המאמר עצמו!

והעיקר – שיהי' כן בפועל ממש, ובאופן ד"מראה באצבעו ואומר זה", הנה זה צמח והנה זה צדק – ב' שמותיו של משיח צדקנו, הנה זה בא, תיכף ומיד ממש.

(משיחת ש"פ צו, שבת הגדול ה'תש"נ - בלתי מוגה)

"מנחם שמו" – כפי שחותם בדרך כלל

[. .] וענין זה [דביאת משיח] קשור גם עם הצ"צ – כמובן ממרז"ל שמשח "מנחם שמו", ושם זה הוא שמו הראשון של הצ"צ.

[וכידוע שברוב החתימות שלו הי' חותם את שמו הראשון בלבד. לפעמים הי' אמנם חותם את ב' השמות (ובנוגע לשמו השני – לפעמים עם יו"ד, ולפעמים בלי יו"ד), אבל ברוב הפעמים הי' חותם את שמו הראשון בלבד].

והשם "מנחם" הוא בגימטריא "צמח", דקאי על משיח צדקנו – יבוא בקרוב ממש, במהרה בימינו, למטה מעשרה טפחים, ובאופן ד"יעלה הפורץ לפנינו", והולכים ביחד עם משיח צדקנו לארצנו הקדושה.

(משיחת ליל כ"ט אלול, ה'תשמ"א)

הסיבה להתנגדות שהתעוררה לאחרונה לאמונה במשיח

דוקא בזמן האחרון שהולכים ומרעישים אודות הצורך לצעוק "עד מתי" לבקש ולדרוש על הגאולה - באים כאלו ששופכים מים קרים על נפש שמעוררת ומרעישה שצריכים להשתדל להביא את משיח בהקדם הכי אפשרי • ההסבר היחידי לזה - שהיא הנותנת: מכיון שבזמן האחרון דוקא בסיום הגלות נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי" שיבקשו וידרשו על הגאולה לכן יש על זה התנגדות יתירה מצד הלעו"ז • משיחת יום ו' דחג הפסח י"ט ניסן ה'תשמ"ח - בלתי מוגה

של חסד" ויכולני ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך מנוחה, וא"כ, מה יש לי להרעיש ולצעוק – טוען הוא – על היציאה מהגלות!?

כלומר, יתכן שמישהו יטען שמרגיש את עצמו כמו אותו "גר" שאבותיו לא היו בשעבוד מצרים, כאמור, שהי' להם טוב במצרים, ובמילא, מה לו – טוען הוא – ולעניני הפסח, חירות וגאולה ממצרים, כשטוב לו גם במצרים!

וממשיך לטעון שהוא "אזרח הארץ", כפשוטו, אזרח אמריקני... וכשאומרים לו שהגיע הזמן לשכוח מהגלות, לארוז את חפציו כו', ולהתכונן לעלות ע"ג "ענני שמיא" ולטוס לארץ ישראל – נאנח לשמע "בשורה" זו.... שכן, למה לו להטלטל ממקומו ("טלטולי

א. כשנמצאים בחג הפסח, "זמן חרותנו", ואומרים ליהודי, שמכיון שהזמן עצמו "מכריז" שצ"ל מצב של חירות, וחירות אמיתית היא (לא כמו הגאולה דפורים, ש"אכתי עבדי דאחשורוש אנן"¹, אלא כמו החירות דפסח, ששלימותה) בגאולה האמיתית והשלימה (גאולה שאין אחרי' גלות), לכן, עליו להרעיש ולצעוק על אריכות הגלות, "עד מתי", ולבקש ולדרוש שהגאולה תהי' תיכף ומיד ממש² – יתכן שמישהו יטען: טוב לי בגלות! בחסדי ה' הנני נמצא ב"מלכות

(1) מגילה יד, א.

(2) לא רק "לשנה הבאה בני חורין", "לשנה הבאה בירושלים", כי אם, תיכף ומיד ממש, ובדרך ממילא נהי' "לשנה הבאה בני חורין", "בירושלים" (ראה סה"ש תש"ה ריש ע' 83) – ש"הוא יכוננה עליון", ובבית המקדש השלישי, שבו נקריב קרבן פסח.

גברא³) כשטוב לו כאן, בהיותו "אזרח הארץ", שמניחים לו לחיות כיהודי, ועוד עוזרים ומסייעים בזה!
 ב. ובפרטיות יותר:

דאגתו אינה על עזיבת "סיר הבשר", שהרי בודאי יודע שהרוחניות היא העיקר, אלא דאגתו על עזיבת מקומו היא – בנוגע לענינים רוחניים:

מעמדו ומצבו עתה – שעוסק בלימוד התורה, כולל גם הפצת התורה, עד להפצת המעיינות חוצה, וביכלתו להראות – "מראה באצבעו ואומר זה" – ענין זה פעל בלימוד התורה, ענין זה עשה בעבודת התפלה, ענין זה עשה בנוגע לקיום המצוות בהידור, כדבעי למהוי וכו'.

וממשיך לטעון שמעולם לא היתה תקופה כה טובה ברוחניות – כשנמצאים במלכות של חסד, ללא שום התנגדות על עניני יהדות, ולא עוד אלא שהמלכות מסייעת לו בכמה פרטים, ובסבר פנים יפות, ובמילא, לא חסר לו דבר (לא רק בצרכיו הגשמיים, אלא גם ובעיקר) בצרכיו הרוחניים.

ולכן, טוען הוא, לשם מה צריך לצאת מהגלות:

לכל לראש – היציאה מהגלות תגרום לו בלבול זמן: יהי עליו לארוז חבילות, ואח"כ לפרקן ולטוס ממקומו – אמנם "עם ענני שמיא"⁴, אבל גם זו טירחא – לעלות על העננים ולרדת, ועוד בלבולים... וא"כ למה לו לעזוב את מקומו?!

ועוד ועיקר: כשיבוא משיח צדקנו יבוא כל בני אל ארץ נושבת [הוא אמנם אינו יודע אם משיח יבוא כ"עני ורוכב על חמור"⁵, מכיון ש"לא זכו", או שיבוא "עם ענני שמיא" באופן

(3) ראה כתובות כח, א. וש"נ.
 (4) דניאל ז, יג.
 (5) זכרי' ט, ט.

ד"זכו"⁶, אבל בכל אופן – בודאי יבוא אל ארץ נושבת], ואם כן, הרי יצטרך לעסוק בעבודת האדמה, ושוב יתבלבל מעבודת ה'!

ואע"פ שהמלאכה תהי' נעשית ע"י אחרים⁷ – יצטרך הוא ללכת ולמצוא גוי, ומפעם לפעם לרוץ ולבדוק האם הגוי עושה עבודתו כדבעי, וכמו"כ האם נותן די תבן למקנה או שמחסיר כו'.

ואילו עתה, בזמן הגלות – אין לו שדות אין לו מקנה בקר, ופרנסתו מצוי' ממילא; יש לו, ת"ל, ממון רב בלעה"ר, שהולך ותופח בהיתר עיסקא וכיו"ב, ואינו דואג כלל כיון שמובטח לו, שהבנק יפרע לו את ממונו, מפני ערבות הממשלה ושאר האופנים בהם ביטח את כספו, ובמילא, יכול ללמוד תורה ולקיים מצוות בהידור מתוך מנוחה.

ובפרט שיכול להשתמש גם בחידושים שנתחדשו בתקופה האחרונה, ולדוגמא:

מלפנים ה' קשה להשיג תפילין מהודרות, והי' צורך בטירחא גדולה כדי להשיג בהמה שיש בה כל ההידורים, עור של שליל⁸, ואילו עתה, הרי גם אם אין הדבר נמצא בעירו, אין בזה קושי – יש לו טלפון והוא מטלפן אל מעבר לים ומתעניין היכן יש בהמה שיש לה שליל הדרוש, ואם הוא עדיין שלם, שהרי רצונו בתפילין מהודרים בתכלית ההידור (ובמיוחד שזה עתה, בקריאת חוה"מ פסח קראו בתורה על התפילין⁹).

וכן בנוגע למצות הצדקה – המצב טוב עד כדי כך ש... ברצונו לתת צדקה ואיננו מוצא עני,

[מכה שלא כתובה בתורה"... – שכן,

(6) סנהדרין צח, א.
 (7) ברכות לה, ב.
 (8) ראה הגהות מיימוניות הל' תפילין פ"ג הט"ז. שו"ע אדה"ז או"ח סל"ב ס"ו.
 (9) בא יג, ט. שם, טז.

הדבר היחידי שהילד מבין זה – שצריכים גאולה כפשוטה!

ב. ואם-כן יוצא מכך, שעיי"ז שילד מבקש מהקב"ה שיביא את משיח צדקנו והגאולה העתידה, ומבקש זאת בשמחה גדולה, שהרי מקשרים זאת עם סעודתו של משיח – עיי"ז הוא פועל שמשיח יבוא בפועל ממש, בפשטות ממש.

והרי ילד אינו יודע משום "קונצים", וכאשר אומרים לו שנדפס הלכות (כמענה הידוע דהצ"צ לבנו אדמו"ר המהר"ש¹⁰) – הוא אינו יודע איזה ספר זה בכלל, כיון שהוא "תינוק בן יומיו", ובמילא איננו מבין את כל הענינים הכי נעלים; הדבר היחידי שהוא כן מבין זה – שצריכים גאולה כפשוטה, בפשטות ממש, למטה מעשרה טפחים!

וכפי ש"וינקוהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור" (שהביא אח"כ ל"הם הכירוהו תחלה") ה' אוכל גשמי לגופים גשמיים, עד כדי כך שהספרי אומר¹¹ את המקום המדוייק באה"ק שהי' בו ע"ד הענין ד"וינקוהו דבש מסלע גו" (שהי' במצרים), ז.א. שזה בא בפועל ובגשמיות.

וכיון שהילד מבקש זאת בתמימות – מקויים ה"ודיגלו עלי אהבה"¹², ואפילו אם הוא איננו אומר זאת במדויק, אזי גם אז "ודילוגו עלי אהבה"¹³.

וזה פועל שתבוא הגאולה העתידה, גאולה הקשורה עם ענין האהבה, "כי נער ישראל ואוהבהו", כפי שהי' ב"ימי צאתך מארץ מצרים".

(משיחת אחרון של פסח ה'תש"מ - בלתי מוגה)

(10) ראה לקו"ש ח"ו ע' 80 הע' 70. וראה ב"יחי המלך" (12) שה"ש ב, ד.
 קלז ע' 8, ו-קעו ע' 7. ועוד.
 (11) עה"פ האיזני לב, יג.
 (13) ראה שהש"ד פ"ב, ד.

מוקדש לע"נ הרה"ג הרה"ח ר' חיים משה יהודה ברה"ר ירמיהו הכהן ולאה ע"ה בלוי מו"ל כת"י הראשונים, רב בית כנסת ומנהיג רוחני במשך יובל שנים, וזיכה אלפים במצוות תפילין ומוזוה נפטר ג' אייר ה'תשס"ג, לסדר "אמור אל הכהנים"
 ולע"נ זוגתו הרבנית חנה חיי' הנה בת ר' מאיר שמריהו ורחל – נפטרה י"ג כסלו ה'תשמ"ג יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

המדור הבא – ניצוצות של משיח – מוקדש לעילוי נשמת החייל בצבאות השם דותן ישראל ע"ה בן – יבדלו לחיים טובים ארוכים – אברהם וסילבי שיחיו ואנונו נפטר ביום כ"ט ניסן ה'תשס"ז
 ולעילוי נשמת שמעון בן יהושע ע"ה ומוניק בת אליהו מיארה ע"ה יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה

המדור האחרון – "כתב-יד-קורש" – מוקדש לעילוי נשמת ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל – נפטר ביום כ"ז אלול ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה – נפטרה ביום ה' טבת יה"ד שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמתית והשלימה נדבת בנם – יבלחט"א – הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

כוחו של ילד המברך את ברכת "אשר גאלנו"

תרגום חפשי ללשון הקודש - בעריכת מערכת "יחי המלך"

א. הרי "לא אחד בלבד עמד עלינו לכלותינו אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם"¹ - אזי כשם שגאולת פורים וגאולת מצרים באו ע"י התינוקות - עד"ז פועלים התינוקות, ה"קול גדיא", בכל דור ודור.

ובפרט בזמן ד"מועדים לשמחה", ובפרט בסעודתו של משיח - שכאשר האבא (אביו שבשמים) מבחין שבנו שמח, זה פועל גם אצלו שמחה.

אמת אמנם שגם כאשר הבן בוכה אביו נותן לו, אבל זה לא דומה למתי שהילד בשמחה, שאזי גם האב בשמחה, ובמילא הוא נותן לילד את כל המצטרך לו באופן גדול עצום ורב, "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה", וכמ"ש בסידור הבעש"ט - "הגדושה" עם גימ"ל, וכפי שרואים זאת במוחש, "מעשה רב" - איך שהורים משתדלים בנוגע לילדיהם.

וכפי שהמגיד כותב בתחלת ספריו² שהאבא משתדל, ומשפיל עצמו לקטנות של בנו בכדי שבנו יהי' בשמחה.

ומזה מובן שכאשר הבן אומר שהוא לכתחלה שמח - נותן לו אביו שבשמים את כל אשר יחפוץ. ובפרט שהילד גם מברך ברכה - שאז בטוח יותר שיקבלו את בקשותיו.

וכידוע הסיפור על אחד מצדיקי פולין כאשר הוא הי' ילד, שפעם הוא רצה תפוח ולא רצו לתת לו - אזי הוא עשה ברכה על התפוח והיו מוכרחים לתת לו אותו בכדי שיאכל³. וכיון שמשפירים לנו סיפור שאירע עם צדיק כאשר הוא הי' עדיין "בוצין בוצין"⁴ - מובן, שיש לזה שייכות לכאור"א.

ולכן כיום, כאשר ילד מברך את ברכת הנסים בהגדה, שברכה זו היא בלשון חיוב - שלא זו בלבד ש"גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים" בעבר, אלא מוסיפים "כן ה' אלקינו ואלקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום"⁵, ואח"כ מסיימים בברכה - הרי זה מכריח, כביכול, את הקב"ה שיביא את ה"תפוח" לילד, ש"תפוח" קשור עם משיח צדקנו, כמ"ש⁶ "וריה אפך כתפוחים", שפסוק זה מובא⁷ יחד עם הפסוק⁸ "והריחו ביראת ה'" בנוגע למשיח שיהי' "מורח ודאין"⁹.

מפורש בתורה "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ"¹⁰, ורק על לעתיד לבוא דרשו חז"ל את הפסוק "אפס כי לא יהי' בך אביון"¹¹, והלואי יתוספו "מכות" כעין זו עוד ועוד....

ולהעיר, שקיימת מציאות כזו ע"פ תורה - כיון שישנו דין בשו"ע, גבי מתנות לאביונים, אודות שכונה או עיר שאין בה עניים, ומכיון שאינו יכול לתת המעות לאביון ביום הפורים עצמו, צריך לתתם לגבאי צדקה, ככל פרטי הדין בשו"ע¹²,

ואעפ"כ ביכלתו לדבר בטלפון ולחפש בכל העולם עד שימצא עני, וכשימצא - ימסור לו ע"י הטלפון יפוי-כוח וכו', באופן שהכסף יגיע לידו בשעת מעשה, ועכ"פ - ברגע כמימרא.

ומכיון שכן - ממשיך לטעון - מה "מרעישים" (מתוך "שטורעם" ו"ליארעם") אודות הגאולה!?

אומרים אתם ש"כלו כל הקיצין" - לו יהי כן, אין התנגדות, אבל מה הרעש!?!... וכפתגם הידוע - עברו כך וכך שנים... ובמשך כל הזמן למד תורה וקיים מצוות כו' וא"כ מה הרעש!?!...

בשלמא כשיבוא הקב"ה ויכריח אותו לצאת מן הגלות - דמכיון ש"ואתם תלוטטו לאחד אחד"¹³, בודאי לא ישאר בגלות, והקב"ה יתפסנו בכובעו או בכנף בגדו ("פאר דעם קאָלניק און פאר דעם קאָלנער") ויוציא גם אותו מן הגלות - לא תהי' לו ברירה; אבל עד אז - לשם מה עליו לבקש זאת מצד עצמו?!... עכ"פ אל תדחקו את הקץ!...

ג. לדאבוננו, אין זה רק חשש שמישהו יכול לטעון כן - הלואי לא הי' קורה כפי שכבר קרה בפועל.

וביותר יפלא - שדוקא בזמן האחרון, שהולכים ומרעישים אודות הצורך לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה - באים כאלו ששופכים מים קרים על נפש¹⁴ שמעוררת ומרעישה שצריכים להשתדל להביא את משיח צדקנו בהקדם הכי אפשרי (וכל המקדים ה"ז משובח), וכתוצאה מזה נעשה אצל כו"כ חלישות (לא רק בצעקה ודרישה "עד מתי", אלא גם) בעצם האמונה בביאת משיח צדקנו.

ההסבר היחידי למצב זה - שהיא הנותנת: מכיון שבזמן האחרון דוקא, בסיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", שייבקשו וידרשו על הגאולה, לכן, יש על זה התנגדות יתירה מצד הלעו"ז.

וכידוע שלא כל העתים שווים, אלא לכל זמן וזמן יש עניין בלתי-רצוי מיוחד שבו צריך להיות עיקר המלחמה כו' בזמן זה.

ויש להביא דוגמא לדבר מענינא דיומא (אף שאין זה בשבחן של ישראל) - מ"ש בהפטרה דיום שני דפסח אודות הפסח שנעשה בזמנו של יאשיהו:

"ויצו המלך את כל העם לאמר עשו פסח לה' אלקיכם... כי לא נעשה כפסח הזה מימי השופטים... וכל ימי מלכי ישראל ומלכי יהודה כי אם בשמונה עשרה שנה למלך יאשיהו נעשה הפסח הזה לה' בירושלים"¹⁵ - לאחר שביער כל עניני עבודה זרה שהיו בארץ יהודה ובירושלים ובהיכל ה', ועד שהוצרכו באזהרה מיוחדת ש"לא יעלו כהני הבמות אל מזבח ה' בירושלים"¹⁶.

ולכאורה אינו מובן: בזמן בית ראשון,

(14) היפך המצב ד"מים קרים על נפש עייפה" (משלי כה, כה), רעבה וצמאה - "לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דבר ה'" (עמוס ח, יא), כמ"ש ביעודי הגאולה.
(15) מ"ב כג, כא-כג.
(16) שם, טו.

(10) פ' ראה טו, יא.
(11) שם, ד ובספרי ופרש"י.
(12) אור"ח ס"ט תרצד, ובנ"כ.
(13) ישע"י כז, יב. וראה פרש"י נצבים ל, ג.

(1) הגדה של פסח.
(2) לקו"ת ואו"ת.
(3) ראה "יחי המלך" קעח ע' 7.
(4) ראה ברכת מח, רע"א.
(5) ברכת "אשר גאלנו" בהגש"פ. מפסחים קטז, ב.
(6) שה"ש ז, ט.
(7) ראה לקו"ת מסעי פט, ב. אוה"ת שלח ע' תמב.
(8) ישע"י יא, ג.
(9) סנהדרין צג, ב.

שהי' בו הארון, אורים ותומים וכו' וכו' – איך יתכן מצב ירוד כזה?!

וההסברה בזה – שהיא הנותנת: מכיון שבבית ראשון היתה התגברות אור הקדושה וגילוי אלקות, היתה גם התגברות הלעו"ז כנגד אמונת אלקות, בענין של ע"ז¹⁷.

ועד כדי כך, שמצינו בגמרא¹⁸ שרב אשי שאל את מנשה בן חזקי' (שנראה אליו בחלום) "מאחר דחכמיתו כולי האי מאי טעמא קא פלחיתו לע"ז"? והשיב לו – מענה אמיתי שהובא ב"תורת-אמת" – "אי הות התם הות נקיטנא בשיפולי גלימא ורהטת אבתראי" ("היית מגבה שפת חלוקך מבין גלך כדי שתהא קל לרוץ לשם, מפני יצר ע"ז שהי' שולט"¹⁹)!...

ועד"ז מובן גם בנדוד" – שמכיון שבזמן האחרון, סיום הגלות, נוגע ביותר שיצעקו "עד מתי", ויבקשו על הגאולה, לכן, יש התנגדות יתירה על ענין זה.

ד. ועל זה בא המענה, הלימוד וההוראה, מסיום הקריאה – "זכי יגור אתכם גר ועשה פסח לה' כחוקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

כשיהודי טוען שבנוגע ליציאה מגלות (מצרים) מרגיש את עצמו כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים, מכיון שטוב לו בגלות – אומרים לו: כשם שגם אצל ה"גר" ישנו הענין דיצי"מ, "חוקה אחת יהי' לכם ולגר", מכיון שמצד עצם מציאותו שייך הוא לישראל, אלא, שענין זה הוא בהעלם, ויש צורך (בפעולת הגיור כדי) שיבוא בגילוי – כן הוא גם אצל יהודי שטוען שטוב לו בגלות (כמו "גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), שרגש זה אינו אלא בגלוי ובחיצוניות, אבל, מצד עצם מציאותו

(17) ראה לקו"ת ואתחנן ד, ד.
(18) סנהדרין קב, רע"ב.
(19) פרש"י שם.

לצעוק "עד מתי" ושאתה רוצה את הגאולה, שאז יהי' לך יותר טוב! אעפ"כ – מתעקשים ולא רוצים לצעוק...

ד. ובנוגע לפועל – ישנה ההוראה מהסיפור בתורה אודות עשו ויעקב, שהעולם עצמו מודיע ומכריז שהוא מוכן ללכת לגאולה האמיתית והשלימה.

והוראה זו עומדת בהדגשה ובגלוי בשבת הגדול, "בעשור לחודש הזה" (עם כל שאר מעלות הנ"ל שביום זה).

ובפשטות: שהיום ממש כל העולם מוכן לגאולה האמיתית והשלימה, ורק צריכים שהיהודי יגלה ויביא ("אראָפּברענגען") זאת בפועל!

ומה שישנה השאלה: הרי נותרו ד' ימים עד לזמן חירותנו (שבהם יש לעסוק בהכנות לקרבן פסח), שאלו הם ד' ימי הכנה וביקור [בנוגע לפסח מצרים²², ומעין זה גם ישנו בפסח דורות – אע"פ שלקחת השה בפסח דורות אינה צ"ל ד' ימים לפני שחיטתו²²] – הרי זו עבודה בפני עצמה; אבל בכל יום ויום בפני עצמו הרי "אחכה לו בכל יום שיבוא".

ועאכ"כ ביום סגולה כשבת הגדול – יכולה וצריכה כבר לבוא הגאולה בפועל ממש! (תרגום חפשי משיחת ש"פ מצורע, שבת הגדול, יו"ד ניסן ה'תשמ"ו – בלתי מוגה)

(22) פסחים צו, א. מכילתא בא יב, ו. ועוד.

קונטרס זה מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח שלמה ב"ר צבי הירש ע"ה מיידנצ'יק

בא כוחו ונאמנו של הרבי מלך המשיח באה"ק זה עשיריות בשנים, יו"ר ועד כפר חב"ד כחצי יובל שנים ויו"ר אגודת חסידי חב"ד באה"ק ת"ו נלב"ע ביום א' דחג הפסח, בעלות המנחה, ה'תשס"ד ת. נ. צ. ב. ה.

יה"ר שתכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י כ"ק אד"ש משיח צדקנו, "נאו" ממ"ש

לזכות התמימים השלוחים

לישיבת "תומכי תמימים – מלך המשיח" פורט לורדייל, פלורידה

ולזכות קהילת "מרכז משיח – 770"

ולזכות רב הקהילה הרה"ח מרדכי ומשפ' שי' ענתי

רוצה לצאת מהגלות ולהיות "בן חורין",

– כפי שכאו"א מישראל אומר (או חושב), "אני מאמין... בביאת המשיח... אחכה לו בכל יום שיבוא", ואומר בתפלת העמידה²⁰ "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", "ותחזינה עינינו בשובך לציון"²¹ –

אלא מאי – רצון אמיתי זה הוא בהעלם, וצריכים לפעול שיתגלה רצונו האמיתי, כולל גם עי"ז ש"מרעישים" אודות הצעקה "עד מתי", והצורך לבקש ולדרוש על הגאולה.

ועד"ז כשיהודי טוען שמכיון שנמצא ב"מלכות של חסד", מרגיש את עצמו כ"אזרח הארץ" – אומרים לו "חוקה אחת יהי' לכם ולגר ולאזרח הארץ":

גם בתור "אזרח הארץ", אזרח אמריקני, שמתנהג ע"פ חוקי המדינה מכיון ש"דינא דמלכותא דינא"²² – עליך לגלות את הרצון האמיתי לצאת מהגלות ולבוא לארצנו הקדושה וירושלים עיר הקודש, כי, לאמיתו של דבר הנך יליד ציון וירושלים, כלשון הכתוב²³ "זה יולד שם", "איש ואיש יולד בה", היינו, שכאו"א מישראל הוא מ"הנולדים בציון", שנקראת "ירושלים" ע"ש יראה וע"ש שלם²⁴ [וענין זה מתבטא גם בעבודתו – שלימות²⁵ היראה²⁶], אלא, שצריך לגלות בעצמו ענין זה.

(20) בעמודו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, שצריך להזהר ולדייק בכל תיבה ותיבה, ופשיטא, שיאמרנה באמת!

(21) ואין כוונתו שהגאולה תהי' לבני ונכדיו, ואילו בנוגע אליו – מוטב שיניחוהו לנפשו, אלא, "מהרה תצמיח", ובאופן ש"תחזינה עינינו"!

(22) גיטין יו"ד, ב. וש"ב.

(23) תהלים פז, ה-ו – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.

(24) ראה תורה הר – תענית טז, א (מב"ר פנ"ו, יו"ד).

(25) ראה לקו"ת פ' ראה כט, א. דרושי ר"ה ס, ב. שה"ש ו, ג. ובכ"מ.

(26) ואם אין זה ניכר עליו, בהנהגתו ופעולותיו – ה"ז רק מפני ש"יצרו הוא שתקפו" (רמב"ם הל' גירושין ספ"ב).

הסיבה היחידה מדוע תקועים עדיין בגלות...

ג. והביאור בזה, ישנה כאן הוראה בנוגע לפועל:

יהודי צריך לדעת, שישנו חלק בעולם (עשו) שמצד עצמו הוא כבר מוכן לגאולה העתידה, ועד כדי כך, שהחלק בעולם (עשו) בא לבד ומכריז ומודיע ליהודי: "נסעה ונלכה" – בוא נלך כבר לגאולה!!

אלא שכעת נוסף עילוי לגבי זמנו של יעקב: בימינו אלו, לאחר כל הענינים של מעשינו ועבודתינו שפעלו במשך קרוב לאלפיים שנות גלות – בודאי אין עוד מקום למניעה (כבזמן יעקב) שעוד לא גמרו את בירור הניצוצות, "הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי", כיון שבודאי סיימו כבר את כל הבירורים¹².

ובמכ"ש מכך שכבר בזמן הש"ס אמרו¹³ "כלו כל הקיצינ", ובהדגשה – "קיצינ" לשון רבים, זאת-אומרת, לא רק קץ אחד, כמ"ש בדניאל¹⁴ "קץ הימין" (או "קץ הימים"¹⁵), רק "קיצינ" לשון רבים, ובזה גופא – "כל הקיצינ"!

וכיון ש"כלו כל הקיצינ", מובן שבודאי ביררו כבר את כל ניצוצי הקדושה – כידוע הביאור של אדמו"ר האמצעי בשערי אורה¹⁶ אודות ב' אופני הגאולה ד"בעתה"¹⁷ ו"אחישנה"¹⁷ – שבכל אחד מהם ישנה מעלה: המעלה ד"בעתה" שהיא תהי' לאחר שלימות כל הבירורים ולא ישארו שום ניצוצות שלא נתבררו¹⁸, כיון שאפי' ניצוצות אחדים הם גם ניצוצי קדושה ויש להתחשב בהם [כמודגש גם בפרשת מצורע¹⁹ – "וצוה הכהן ופנו את הבית גו' ולא יטמא כל אשר בבית", שהכוונה בזה ש"חסה התורה כו' על כלי חרס"²⁰, היא משום שהם כלים של יהודי ויש בהם ניצוץ קדושה²¹]; ועד"ז ישנה מעלה ב"אחישנה" – כפי שמבאר שם.

אך כאשר המצב הוא ש"כלו כל הקיצינ", בודאי שאין אז שום חשד שנשארו ניצוצות אחדים (כפי שהי' בזמן יעקב), אלא בודאי כבר נמצאים לאחר כל הבירורים – ובמילא העולם כולו מוכן לגאולה!!

והסיבה היחידה מדוע תקועים עדיין בגלות היא... – מצד עקשנות!... יהודים מתעקשים, עקשנות של היפך הקדושה, ומאיזו סיבה שונה ומשוונה לא רוצים לצעוק "עד מתי"...

עקשנות זו אינה מובנת כלל גם בשכל – כי אפי' אחד כזה שמשכנע את עצמו שטוב לו בגלות, הרי גם הוא מאמין שתמיד יכול להיות לו יותר טוב – במילא, בגלל זה לבד יש לך

(12) ראה "יחי המלך" תמא ע' 8-9 (תרגום חפשי

משיחת ש"פ וישלח ה'תשמ"א (בלתי מוגה): "עכשיו,

ברגעים האחרונים בגלות, שהנה זה משיח צדקנו בא – אזי הילדים שפעם היו "רכים", עתה אינם "רכים", והם מחכים למשיח בתשוקה גדולה". וראה גם ב"יחי המלך" תז ע' 25 ואילך.

(13) סנהדרין צז, ב.

(14) בסופו.

(15) זח"א נד, סע"א. סב, סע"ב. אוה"ת ר"פ מקץ.

וש"נ. ס' הליקוטים-דא"ח צ"צ ערך קץ הימין. וש"נ.

ויש להוסיף בפירוש ד"אזרח הארץ" – כמבואר בדרושי חסידות²⁷ ש"אזרח הארץ" הוא כמו "משכיל (ל)איתן האזרחי"²⁸, ש"איתן", מלשון חזק ותוקף, מורה על תוקף ההתקשרות של יהודי עם הקב"ה ("דצון פשוט בלי שום טעם ושכל מושג") שמצד עצם הנשמה, "וזהו האזרחי, מלשון אזרח הארץ, שיש בכל אחד ואחד בחי' זו מאז מעולם", אלא, שבזמן הזה יכולה בחי' זו להיות בהעלם, משא"כ לעתיד לבוא תהי' בחי' זו בהתגלות בכאו"א מישראל, כמרומו גם ש"אזרח" הוא מלשון עתיד ("מה שאני עתיד להזריח"²⁹).

ומובן, שהפעולה לעורר את הזולת בענין זה (כמו בכל שאר עניני תומ"צ) צריכה להיות בדרכי נועם ובדרכי שלום, וביחד עם זה, בתוקף המתאים, עד שיפעל אצל הזולת שיתגלה אצלו שגם הוא בעצמו סובר כן, ואז יתוסף חיות ו"שטורעם" גם אצל המעורר והמסייע – "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעה"ב"³⁰.

ה. ויש להוסיף ולהבהיר, שבענין זה ישנם כאלו החוששים לעורר את הזולת, להתערב בחייו הפרטיים ובהנהגתו הפרטית כו'.

בשלמא, טוען הוא, כשמדובר אודות קיום מ"ע או לאפרושי מאיסורא במצות ל"ת – אין לו ברירה, הוא מוכרח לגשת אל הזולת ולומר לו: "הקשב! התורה ציותה עלי להתערב בעניניך הפרטיים" – כמ"ש "הוכח תוכיח את עמיתך"³¹, "ואהבת לרעך כמוך"³², הן ע"י אהבה והן ע"י תוכחה (ובלשון חז"ל³³ – "מיין

(27) לקו"ת ר"פ ראה. ובכ"מ.

(28) תהלים פט, א – מהשיעורים דימי חוה"מ פסח.

(29) ראה גם לקו"ת דרושי שמע"צ פח, ד. ובכ"מ.

(30) ויק"פ פו"ד, ח. רות רבה פ"ה, ט. ועוד.

(31) קדושים יט, יז.

(32) שם, יח.

(33) סוטה מז, א. וש"נ. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד הי"ז.

מקרבתי", ואח"כ "שמאל דוחה"³⁴ ולא עוד אלא, שהדחי' גופא היא רק בשמאל, יד כהה); אבל בנדוד"ד – הרי זה ענין ש"לא ראו אבותינו"... הוא מעולם לא שמע מאביו, ובודאי לא מזקנו, שאביו או זקנו, היו הולכים ברחוב, או עומדים בביהכ"נ בעיצומו של יום, וצועקים "עד מתי", "היתכן שמישיח צדקנו עדיין לא בא"?!...

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר: ומנין יודע אני שיטענו כך? כי גם אני לא שמעתי זאת מאביו... ובודאי לא מזקני... ואף ממני עצמי לא שמעתי זאת לפני בואי לארה"ב (איני יודע הטעם לזה, אבל כך היא המציאות), והעיקר – שבפועל ה"ז ענין שמביא תוצאות טובות, למרות שישנם כאלו שהנהגה זו היא לא לרוחם...

ובכלל – היכן יש אדם שמרוצים ממנו, הרי זהו טבע בני אדם שאין דעותיהם שוות, והוא איננו מרוצה מהנהגתו של פלוני של אלמוני, של אביו של זקנו, המשפיע, הרב וכיו"ב...

ובכל אופן – כל זה כדאי כשמביטים על הילדים הקטנים ורואים כיצד הם צועקים "דאלאי גלות", ועאכו"כ כשישנם גם יהודים לאחר בר-מצוה שגם הם צועקים ולא דוקא ברוסית – "דאלאי גלות" – אלא באידיש, בלשון הקודש, ובאיזה נוסח שיהי' – ובלבד שמתכווין לענין אחד.

ו. ונוסף על כל האמור לעיל – יש לימוד והוראה מחיבור ב' הענינים שבקריאת היום (פסח שני, וחיוב הגר בפסח):

גם אלו שטענו עד עתה שטוב להם בגלות (כמו ה"גר" שלא הי' בשעבוד מצרים), בהיותם "אזרחי הארץ" (בפשטות) – צריכים לדעת ש"אף פעם לא אבוד" (כהוראה דפסח שני), ובמילא, יכולים וצריכים לתקן

(34) ראה לקו"ש חיי"ז ע' 73 ואילך. ועוד.

שמת המועדים עד כדי כך, ששמחת המועדים תתבטל לגבי מעלת השמחה דלעתיד לבוא, ע"ד מארז"ל³⁶ (שהובא גם בפס"ד הרמב"ם³⁷) שכל המועדים בטלים לימות המשיח (חוץ מפורים כו'), שהפירוש בזה – ע"פ המבואר בדרושי חסידות³⁸ – לא שיתבטלו בפועל ח"ו (שהרי לא יתכן שתתבטל מצות עשה מן התורה, וכידוע השקו"ט בזה בתשובות הרשב"א³⁹), כי אם, ע"ד "שרגא בטיהרא מאי אהני⁴⁰", היינו, שהגילוי דהימים טובים לא יהי' נחשב (אלא "כשרגא בטיהרא" בלבד) לגבי עוצם ומעלת הגילויים שיתגלו לעתיד לבוא.

(36) מדרש משלי פ"ט, ב.
 (37) הל' מגילה בסופו.
 (38) ראה תו"א מג"א, ד. קיט, ב. ובכ"מ.
 (39) ח"א סצ"ג.
 (40) חולין ס, ב.

ולהשלים הענין, עי"ז שמכאן ואילך יחליטו גם הם לצעוק "עד מתי", לבקש ולדרוש על הגאולה, ובפרט בעמדנו ב"זמן חרותנו", כאמור, שהזמן עצמו מדגיש ענין החירות, ששלימותה תהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

ויש להוסיף בזה – שהצעקה "עד מתי", הבקשה והדרישה על הגאולה, צריכה להיות מתוך שמחה (ככל עניני התומ"צ שצריכים להיות מתוך שמחה), ועאכו"כ ביו"ט, "מועדים לשמחה", שהשמחה שבו היא מצות עשה מן התורה – שמחה מצד הבטחון שבודאי ימלא הקב"ה את הבקשה והדרישה על הגאולה, תיכף ומיד ממש.

ואז – תהי' גם השמחה בתכלית השלימות, "שמחת עולם על ראשם"³⁵, באין-ערוך לגבי

(35) ישע"י לה, י"ד. נא, יא.

היום ממש כל העולם מוכן כבר לגאולה!

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום ועריכה: מערכת "יחי המלך"

א. בעמדנו בשבת הגדול [.] צריך יהודי לדעת, שכל ענינים אלו מדגישים ונותנים כח השעולם מצד עצמו מוכן ומוכשר לגאולה העתידה!

שבאמת כבר הי' לעולמים מעין זה בזמן יעקב אבינו:

כאשר יעקב נפגש עם עשו – אמר עשו ליעקב "נסעה ונלכה"¹, זאת-אומרת שעשו הבכור ("בכורי מצרים") הודיע שמצדו הוא מוכן לקיום היעוד² ד"ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו".

אבל בפועל יעקב אמר לו "הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי גו"³, ולכן "אני אתנהלה לאטי גו' עד אשר אבוא אל אדוני שעירה"⁴. כלומר, שגם יעקב מצד עצמו מוכן לגאולה, אך⁵ עליו עוד להתחשב עם בירור הניצוצות בחלקו בעולם – "הילדים רכים וגו".

ב. כיון שהתורה מספרת את זה, מובן שצריכה להיות מכך הוראה בעבודת האדם.

ובהקדים: מובן בפשטות שהתורה אינה מספרת את כל המאורעות שאירעו ליעקב אבינו⁶ – יעקב הרי חי קמ"ז שנה⁷, ובודאי עבד את הקב"ה כל ימיו, שהרי "האבות הן הן המרכבה"⁸, כמבואר בתניא⁹ ש"כל ימיהם לעולם לא הפסיקו אפי' שעה אחת מלקשר דעתם ונשמתם לרבון העולמים כו"; אך כאשר יצרפו את כל הסיפורים שישנם בתורה אודות יעקב אבינו (הן בתושב"כ והן בתושבע"פ) – הם יתפסו משך זמן קצר בלבד, שלא בערך לגמרי לקמ"ז שנה שיעקב חי!

מוכרחים לומר שהתורה מספרת רק על ענינים שמהווים הוראה לכל בני" עד סוף כל הדורות ("מעשה אבות סימן לבנים"¹⁰), וע"ד מ"ש על עניני נבואה¹¹ – ש"נבואה שהוצרכה לדורות (ללמוד תשובה או הוראה) נכתבה, נבואה שלא הוצרכה לדורות לא נכתבה".

ועפ"ז מתעוררת השאלה: מהי התועלת בסיפור הדברים שעשו אמר "נסעה ונלכה" ויעקב אמר "אני אתנהלה לאטי" – כאשר הדבר בין כך לא יצא לפועל?

(1) וישלח לג, יב.
 (2) עובדי' א, כא. וראה פרש"י ע"ה"פ וישלח שם.
 (3) וישלח שם, יג.
 (4) שם, יד.
 (5) ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 364 (וסה"ש תשמ"ז ח"א ע' 128).
 (6) ראה גם שיחת ש"פ וישלח – סה"ש תשמ"ז ח"א

ע' 827 ואילך.
 (7) ר"פ ויחי.
 (8) ב"ד פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
 (9) רפ"ד. וראה שם פכ"ג ופל"ט.
 (10) ראה לקו"ש ח"ה ע' 79 הערה 20. חט"ו ע' 76 (ועוד). וש"י.
 (11) מגילה יד, א (ובפרש"י).

המדורים "דבר מלכות" ו"זמן הגאולה" מוקדשים לעילוי נשמת ר' יוסף ארי לייב ב"ר משה באר ע"ה וזוג' מרת חשא ב"ר נטע אורי ע"ה ולעילוי נשמת אורי אהרן יואל ב"ר יוסף ארי לייב ז"ל ופאולין רות ב"ר יצחק ע"ה ולעילוי נשמת ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה שגאל

יה"ד שתיכף ומיד ממש יקויים היעוד "הקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה ולזכות זוג' – תבלחט"א – מרת חי' רחל בת שפרינצא שגאל

ולזכות אורי אהרן יואל בן מינדל וזוג' בתי'ה רות בת שדה – לזרעא חי' וקיימא ולזכות רחל יפה בת מינדל ושושנה חסיה בת מינדל – לזיווג הגון

ולזכות דוד יעקב בן מינדל – לרפואה שלימה בגשמיית וברוחניות ולזיווג הגון ולזכות יוסף יצחק בן דיזל פרומה שי' – לברכה והצלחה בגשמיית וברוחניות

ולזכות צבי בן חי' רחל – לרפואה שלימה וקרובה

ולזכות כל משפחותיהם שיחיו – לשפע ברכות עד בלי די